

Havana, l' (Dur-nos l'Havana a mossos) (PAREM)

Modisme que s'utilitza per a ponderar el treball que una persona ha fet o fa habitualment: —*Este xiquet mos durà l'Havana a mossos. Ell sol s'ha netejat tota la piscina i l'ha deixat lluenta com un vivori.*

Per entendre la riquesa del refrany resulta imprescindible recórrer a la història i considerar dos esdeveniments. El primer, que el sistema colonial espanyol del segle XVIII convertira Cuba en un dels majors centres del comerç colonial i, el segon, el fet que veïns de Benidorm navegaren en la marina mercant i relacionaren Benidorm amb Cuba. Alguns participaren en l'última guerra per la independència cubana (1898) en la qual vaixells de la Companyia Transatlàntica per a la qual treballaven 350 homes de Benidorm, 6 n'eren capitans i 14 oficials, segons comenta Pere Mª Orts i Berdín en *Apuntes Históricos de Benidorm*, s'utilitzaren per a dur soldats a la zona de guerra. I va ser en la batalla de Santiago de Cuba on una descàrrega de la flota nord-americana ferí de mort el conestable Francisco Zaragoza Such (1875-1898), el 3 de juliol.

Amb l'ús d'aquest modisme es recorden seqüències de la història del poble i d'aquella colònia espanyola i es transmet que la proesa més lloable era la de dur a casa allò que Cuba produïa en l'època d'esplendor comercial. Tot això està representat en la frase per la seu capital, l'Havana. I la millor forma de fer-ho la suggeria la frase també: *a mossos = a trossos*, en cada viatge, tal i com els mariners ens duïen els productes de Cuba –el sucre, el café i el tabac– amb esforç i persistència.

La dita que reflexa la satisfacció del veïnat pels fets que contempla, i que s'utilitza per a alabar, quan es diu amb ironia, reflexa decepció i crítica perquè algú no ha fet o no fa el que s'esperava que fera: *Fa dos setmanes que havies de certificar la carta i encara no ho has fet. No, si mos duràs l'Havana a mossos.*

L'expressió *té molta terra a l'Havana* s'utilitza per a dir que una persona presumeix de tindre molts béns que en realitat no té. Per això es diu que les seues possessions estan allà, a l'Havana, a on ningú les pot veure.

Diccionari de
Benidorm